

TÜRKİYE’NİN 7552 SAYILI İKLİM KANUNU: KENTLER İLE YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ VE SORUMLULUKLARI ÜZERİNE AKADEMİK BİR DEĞERLENDİRME

TÜRKİYE’S CLIMATE LAW NO. 7552: AN ACADEMIC ASSESSMENT OF THE ROLE AND RESPONSIBILITIES OF CITIES AND LOCAL GOVERNMENTS

Öz

Berfin GÖKSOY SEVİNÇLİ*

* Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

E-posta/E-mail:
bgoksoy@beu.edu.tr

Orcid: 0000-0001-9686-509X

Başvuru/Submitted: 26.07.2025

Kabul/Accepted : 26.08.2025

Küresel iklim değişikliğinin yol açtığı ve etkileri giderek kentsel alanlarda yoğunlaşan kriz, çağımızın en temel sosyo-ekolojik sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentler hem yüksek sera gazı emisyonlarının aslı kaynakları olmaları hem de iklim risklerine karşı taşıdıkları yapısal kırılganlıklar nedeniyle, iklim eylemlerinin merkezi konumundadır. Türkiye’nin Paris Anlaşması’na taraf olması ve 2053 net sıfır emisyon hedefini benimsemesiyle birlikte, 7552 sayılı İklim Kanunu’nun 9 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle ulusal iklim politikası yasal bir zemine kavuşmuştur. Bu çalışma, yürürlüğe giren İklim Kanunu’nu, getirdiği yasal yükümlülükler ve sunduğu fırsatlar ekseninde kentler ve yerel yönetimler perspektifinden bir değerlendirmeye tabi tutmaktadır. Doküman analizi yöntemiyle desenlenen değerlendirme, uluslararası iklim hukuku, kent ve yerel yönetimler literatürüyle diyalog halinde, kanunun normatif çerçevesinin ötesine geçerek sahadaki potansiyel yansımalarını sorgulamaktadır. Değerlendirme, mekânsal planlama, enerji, ulaşım, atık yönetimi ve iklim finansmanı gibi kentsel yönetişimin kilit alanlarındaki yerel yönetim sorumluluklarına odaklanmakta, Türkiye’deki mevcut durumu akademik bulgular ışığında değerlendirmektedir. Özellikle kamu ve özel hukukun iklim krizine yanıt verme biçimlerindeki farklılıklar, iklim davacılığındaki son dönem yenilikler, finansman mekanizmalarının etkinliği ve iklim adaletinin kesişimsel boyutları gibi güncel akademik tartışmalar, bu makalenin temel eksenlerini oluşturmaktadır. Bulgular, Kanun’un yerel iklim eylemlerini yasal bir zorunluluk haline getirerek Türkiye için ileri bir adım teşkil ettiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, Kanun’un sahadaki başarısının yalnızca metnin normatif gücüne değil, büyük ölçüde yerel yönetimlerin mali ve idari olarak güçlendirilmesine ve uygulama süreçlerine aktif katılımlarının sağlanmasına bağlı olduğu öne sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Kanunu, İklim Hukuku, Kentsel Sürdürülebilirlik, İklim Davacılığı, Türkiye.

Abstract

The crisis caused by global climate change, with its impacts increasingly concentrated in urban areas, stands as one of the most fundamental socio-ecological problems of our time. Cities are central to climate action, both as primary sources of high greenhouse gas emissions and due to their structural vulnerabilities to climate risks. With Türkiye’s ratification of the Paris Agreement and its adoption of a 2053 net-zero emission target, the national climate policy has gained a legal foundation with the entry into force of Climate Law No. 7552, published in the Official Gazette on July 9, 2025. This study evaluates the enacted Climate Law from the perspective of cities and local governments, focusing on the legal obligations it introduces and the opportunities it presents. Designed with

a document analysis method and in dialogue with international climate law and urban governance literature, the assessment moves beyond the law's normative framework to probe its potential on-the-ground implications. It focuses on local government responsibilities in key areas such as spatial planning, energy, transportation, waste management, and climate finance, evaluating the current situation in Türkiye in light of academic findings. Contemporary academic debates -including differences in public and private law responses to the climate crisis, recent innovations in climate litigation, the effectiveness of financing mechanisms, and the intersectional dimensions of climate justice- form the central axes of this article. The findings reveal that the Law constitutes a step forward for Türkiye by making local climate actions a legal obligation. In conclusion, it is argued that the Law's success in practice depends not only on the text's normative power but largely on the financial and administrative empowerment of local governments and ensuring their active participation in implementation processes.

Keywords: Climate Law, Climate Law, Urban Sustainability, Climate Litigation, Türkiye.

Giriş

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin olumsuz etkileri, son yirmi yılda ulusal ve uluslararası politika gündeminin üst sıralarında yer almaktadır (IPCC, 2023). Bu krizin hukuk sistemleri üzerindeki etkisi ve hukukun bir yanıt mekanizması olarak evrilen rolü giderek artan bir ilgi odağı haline gelmiştir (Sterett, Dias & Marshall, 2025; Farber, 2007; Gerrard & Kuh, 2012). Kentler, bu küresel krizin hem tetikleyicisi hem de birincil muhatabı konumundadır. Dünya nüfusunun büyük bir kısmına ev sahipliği yapan kentsel alanlar, yüksek enerji tüketimi ve yoğun insan faaliyetleri nedeniyle sera gazı emisyonlarının önemli bir bölümünden sorumludur (UN-Habitat, 2020). Aynı zamanda, artan sıcaklıklar, aşırı hava olayları, su kıtlığı ve deniz seviyesi yükselmesi gibi iklim değişikliğine bağlı tehlikelere karşı yapısal olarak oldukça savunmasızdırlar (Seto ve diğerleri, 2010). Bu kırılganlık, kentsel dokunun karmaşıklığı, yoğun nüfus ve altyapı sistemleri ile sosyal eşitsizliklerin birleşimiyle daha da artmaktadır (Revi ve diğerleri, 2014).

İfade edilen çerçevede, iklim değişikliğiyle mücadelede ulusal düzeyde yasal ve kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi, vazgeçilmez bir adım olarak görülmektedir (Mayer, 2021). Ancak, iklim hukuku söylemlerinde sıklıkla öne çıkan stratejik davaların rolüne aşırı odaklanmanın, Fisher'ın (2025) eleştirel bir yaklaşımla belirttiği gibi, entelektüel görüş alanını daralttığı ve kamu hukukunun, iklim değişikliğinin polisentrik doğasına yanıt vermek için gerekli kurumsal ve akıl yürütme kapasitesini sunan daha kapsayıcı anlatılara olanak tanınması gerektiği akademik çevrelerde giderek daha fazla kabul görmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin Paris Anlaşması'nı onaylayıp 2053 net sıfır emisyon hedefini ilan etmesi (ÇŞİDB, 2023), ülkenin iklim politikasında retorik düzeyini aşan, somut adımlar atma iradesinin bir göstergesi olarak okunabilir. İşte bu iradenin kurumsal ve yasal bir bedene bürünmüş hali, 7552 sayılı İklim Kanunu'dur. Dolayısıyla bu Kanun, sadece teknik bir düzenleme değil, aynı zamanda Türkiye'nin yeşil dönüşüm anlatısının temel direği olma iddiasını taşımaktadır. Kanun'un temel amacı, birinci maddenin birinci fıkrasında net bir şekilde "yeşil büyüme vizyonu ve net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadele etmek" olarak tanımlanmaktadır. İkinci fıkrası ise Kanun'un kapsamını sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum faaliyetleri ile bunlara ilişkin planlama ve uygulama araçları, gelirler, izin ve denetim ile yasal ve kurumsal çerçevenin usul ve esaslarını içerecek şekilde belirlemiştir (7552 sayılı İklim Kanunu, Madde 1). Ayrıca, Kanun'un 2. maddesi, adil geçiş (Madde 2/a), iklim adaleti (Madde 2/k), iklim değişikliğine uyum (Madde 2/l), iklim finansmanı (Madde 2/m) ve net sıfır emisyon (Madde 2/s) gibi temel kavramlara açıklık getirerek, Kanun'un felsefi ve teknik temelini sağlamlaştırmaktadır. Ancak, bu yeni yasal çerçevenin kentsel alanlar ve yerel yönetimler üzerindeki derin etkileri,

akademik literatürde henüz yeterince tartışılmamıştır. Kaplan, Libson ve Parchomovsky (2025), kamusal düzenlemelerin yetersiz kaldığı güncel kriz dönemlerinde özel hukukun beklenmedik bir şekilde etkin çözümler sunabileceğini ve siyasi kutuplaşmaya karşı daha dirençli olduğunu iddia etmektedirler. Bu perspektif, Türkiye'nin İklim Kanunu'nun getireceği kamusal düzenlemelerin yanı sıra, özel hukukun da iklim krizine yanıt verme potansiyelini ve tamamlayıcı rolünü dikkate almanın önemini vurgulamaktadır. Ancak bunlardan önce 7552 sayılı İklim Kanunu'nun fırsat ve zorlukları anlaşılmalıdır.

Çalışma, yürürlüğe girmiş olan Türkiye'nin 7552 sayılı İklim Kanunu'nun (bundan sonra "Kanun" olarak anılacaktır) kentlere ve yerel yönetimlere getireceği temel yükümlülükleri ve açacağı fırsatları, kapsamlı uluslararası iklim hukuku literatürü bağlamında değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, kentlerin iklim değişikliğiyle mücadeledeki öncülüğünü vurgulayarak, Kanun'un yerel düzeyde nasıl bir dönüşüm başlatabileceğini çok boyutlu bir bakış açısıyla değerlendirilecektir.

1. 7552 Sayılı İklim Kanunu'nun Uluslararası İklim Rejimindeki Yeri

7552 Sayılı İklim Kanunu, Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele stratejisini yasal bir zemine oturtma ve uluslararası taahhütlerini yerine getirme amacını taşımaktadır (7552 sayılı İklim Kanunu, 9/7/2025 tarihli ve 32951 sayılı Resmî Gazete). Kanun'un genel çerçevesi, Madde 1'de belirtildiği üzere, "yeşil büyüme vizyonu ve net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadele etmek" olarak tanımlanırken, sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum faaliyetleri ile planlama ve uygulama araçlarını, gelirleri, izin ve denetimi kapsayan yasal ve kurumsal bir çerçeve sunmaktadır.

Kanunun 3. maddesi, iklim değişikliğiyle mücadelede genel ilkeleri belirlemiştir. Buna göre, "ülkemizin ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler ilkesi dikkate alınarak, eşitlik, iklim adaleti, ihtiyatlılık, katılım, entegrasyon, sürdürülebilirlik, şeffaflık, adil geçiş ve ilerleme yaklaşımları esas alınır" (M. 3/1-a). Bu prensipler, özellikle iklim adaleti ve adil geçiş gibi, yerel yönetimlerin politika ve uygulamalarında hassasiyet göstermesi gereken önemli etik ve sosyal boyutları işaret etmektedir. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin Kanun doğrultusunda kamu yararı gözetilerek alınacak tedbirlere ve düzenlemelere süresinde uymakla ve bunları uygulamakla yükümlü olduğu belirtilmiştir (M. 3/1-b). Madde 4 ise, sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum faaliyetlerine ilişkin ilerlemelerin yıllık bazda Başkanlıkça izleneceğini, Başkanlığın kurumlar arası koordinasyonu sağlamak, faaliyet ve standartları belirlemek, karbon fiyatlandırmasına ilişkin piyasa mekanizmalarını düzenlemekle yetkili olduğunu ifade etmektedir.

Kanunun 5. maddesi ise, "Sera gazı emisyonlarının azaltım faaliyetleri" başlığı altında, Ulusal Katkı Beyanı ve net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda emisyonların azaltılmasına yönelik detaylı yükümlülükler getirmektedir. Bu madde, ilgili kurumların orta ve uzun dönemli planlama araçlarını azaltım faaliyetleri çerçevesinde uyarlama, uygulama, izleme ve güncelleme sorumluluklarını ortaya koymakta; enerji, su ve ham madde verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı ve sıfır atık gibi somut azaltım önlemlerini adreslemektedir. Ayrıca karbon yutak alanlarının korunması ve artırılması da bu kapsamda ele alınmaktadır. Kanunun genel hedefleri arasında yer alan iklim finansmanı mekanizmalarının oluşturulması ve karbon piyasalarının işleyişi gibi diğer önemli unsurlar ise Kanunun farklı maddeleriyle, örneğin ulusal Emisyon Ticaret Sistemi'nin (ETS) kurulmasını ve kapsamlı bir İzleme, Raporlama ve Doğrulama (MRV) sisteminin hayata geçirilmesini öngören 9. ve 12. maddeleri gibi hükümlerle detaylandırılmaktadır. Bu yapısal ayırım, Kanun'un farklı iklim politikası araçlarına özgü maddelerle yaklaştığını göstermektedir. Ancak Maboudi ve D'Amico (2025) tarafından Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri üzerinde yapılan ampirik bir çalışma, iklim yasalarının sera gazı emisyonları üzerinde belirgin bir etki yaratmasına rağmen, adaptasyon kapasitesini artırmada

henüz yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu başarısızlığın temel nedenleri olarak bölgedeki petrol politikaları ve temel kalkınma hedefleri arasındaki çelişkiler öne sürülmektedir. Bu bulgu, Türkiye'nin İklim Kanunu'nun adaptasyon hedeflerine ulaşmasında karşılaşılabileceği benzer zorluklara dair önemli bir uyarı niteliğindedir; zira sadece yasal düzenlemelerin varlığı değil, aynı zamanda siyasi ve ekonomik önceliklerle uyumu da hayati önem taşımaktadır.

Uluslararası iklim hukuku, başta Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) ve Paris Anlaşması olmak üzere, küresel iklim yönetişimini şekillendiren temel çerçeveyi sunar (Schneider, 2024). Paris Anlaşması, “aşağıdan yukarıya” bir yaklaşımı benimseyerek, her ülkenin kendi ulusal katkı beyanlarını (NDC'ler) sunmasını ve bunları zamanla artırmasını teşvik etmektedir (Boyle, 2018). Paris İklim Anlaşmasında varılan uzlaş, iklim değişikliğiyle mücadelede geleceğe yönelik ümitleri artırıcı niteliktedir (Köse, 2018). Savaresi (2024), uluslararası hukukun iklim değişikliği davalarında devletlere karşı ulusal ve uluslararası mercilerde nasıl kullanıldığını analiz ederek, uluslararası hukuki yükümlülüklerin ve yargılamaların bu dinamik alanda giderek daha önemli bir rol oynadığını ve gelecekteki potansiyel gelişmeleri vurgulamaktadır. Bu, Kanun'un uluslararası hukuki gelişmelerle sürekli bir etkileşim içinde olması gerektiğini düşündürmektedir.

Uluslararası iklim rejiminde merkezi hükümetlerin yanı sıra yerel yönetimlerin rolü giderek daha fazla kabul görmektedir (Bulkeley & Betsill, 2003). Avrupa Birliği'nin Belediye Başkanları Sözleşmesi (Covenant of Mayors) gibi girişimler, yerel düzeyde iklim eylem planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını teşvik ederek, merkezi ve yerel yönetimler arasında etkin bir işbirliği köprüsü kurmaktadır (EC, 2023). Türkiye'nin İklim Kanunu, bu uluslararası eğilimlere paralel olarak, Madde 7'de belirtildiği üzere “Yerel iklim değişikliği eylem planları”nın hazırlanması, onaylanması ve izlenmesine ilişkin somut hükümler içermekte ve ulusal iklim hedeflerine yerel katkının sağlanmasında belediyeleri merkezi bir aktör olarak konumlandırmaktadır (7552 sayılı İklim Kanunu, Madde 7/4). Kanun, bu planların en geç 31/12/2027 tarihine kadar hazırlanması gerektiğini de Geçici Madde 2/2 ile hükme bağlamıştır. Peki Kanun'un yerel yönetimlere getirdiği bu planlama zorunluluğu, istenen sonucu doğuracak mıdır? Aulagnier ve arkadaşlarının (2025) Fransa deneyimi üzerine yaptığı güncel çalışma, bu konuda ihtiyatlı bir iyimserliği salık vermektedir. Araştırma, merkezîyetçi bir vizyonla tasarlanan ve yerelin özgün koşullarını göz ardı eden tek tip planların, yerel siyasetin ve toplumsal direncin duvarına çarparak nasıl işlevsizleştiğini gözler önüne sermektedir. Fransa'dan alınan bu ders, Türkiye için de son derece anlamlıdır: Yerel İklim Eylem Planları, merkezi bir denetim aracı olarak kalırsa kâğıt üzerinde kalabilir. Başarı, ancak ve ancak yerel aktörlerin süreci samimiyetle sahiplendiği, katılımcı ve bağlama duyarlı bir yönetim anlayışıyla mümkün olacaktır. Ayrıca Hall (2024), iklim kulüpleri gibi yönetim düzenlemelerinin, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve ilgili yetenekler (CBDR-RC) ilkesiyle uyumluluğunu değerlendirerek, uluslararası iklim politikasını ilerletme potansiyellerini ve tasarım özelliklerinin bu ilkeyle nasıl etkileşime girdiğini incelemektedir. Bu, Türkiye'nin uluslararası iklim diplomasisindeki konumunu ve Kanun'un küresel işbirlikleri açısından stratejik önemini vurgularken, bu tür yeni oluşumların adalet ve eşitlik ilkeleriyle ne kadar bağdaştığını sorgulamaktadır.

2. Kentlerin ve Yerel Yönetimlerin İklim Değişikliğiyle Mücadeledeki Önemi

Kentler, iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir konuma sahiptir. Bir yandan, kentsel alanlar, dünya genelindeki enerji tüketiminin ve sera gazı emisyonlarının yaklaşık %70'inden sorumludur (IEA, 2020). Bu durum, kentleri iklim değişikliğinin başlıca nedenlerinden biri haline getirmektedir. Diğer yandan, kentsel yoğunluk, karmaşık altyapılar ve sosyal eşitsizlikler, kentleri iklim değişikliğinin etkilerine karşı son derece kırılgan kılmaktadır (Revi ve diğerleri, 2014). Seller, sıcak hava dalgaları, kuraklık ve fırtınalar gibi aşırı hava olayları, kentsel yaşamı, ekonomiyi ve altyapıyı ciddi şekilde sekteye uğratma potansiyeline sahiptir (Solecki ve diğerleri, 2015).

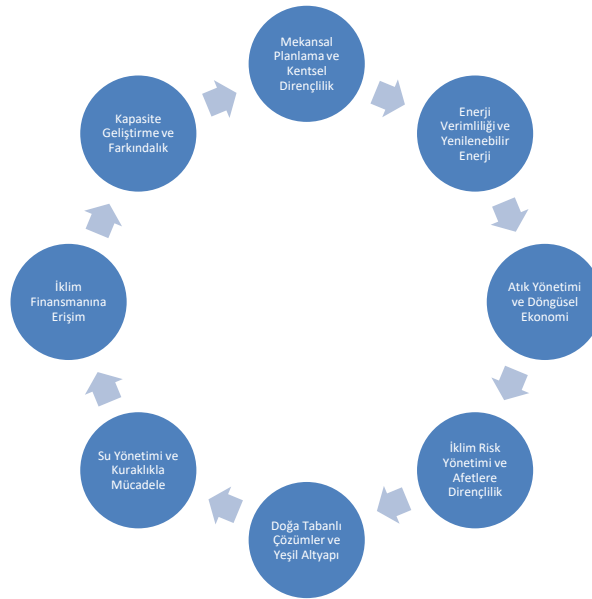
Yerel yönetimler, bu çifte rol nedeniyle iklim eylemlerinde vazgeçilmez aktörlerdir. Halkla doğrudan temas halinde olmaları, yerel ihtiyaçları ve koşulları en iyi şekilde bilmeleri, onlara iklim politikalarını uygulamada ve adapte etmede özel bir yetenek kazandırmaktadır (Betsill ve Bulkeley, 2007). Kentsel planlama, ulaşım, enerji dağıtımı, atık ve su yönetimi gibi temel belediye hizmetleri, doğrudan iklim azaltım ve adaptasyon potansiyeli taşımaktadır. Örneğin, toplu taşıma sistemlerinin geliştirilmesi karbon emisyonlarını azaltırken (Newman & Kenworthy, 1999), yeşil altyapının yaygınlaştırılması kentsel ısı adası etkisini hafifletebilir ve su döngüsünü iyileştirebilir (Bowler ve diğerleri, 2010).

Uluslararası düzeyde, C40 Cities Climate Leadership Group, (ICLEI)- Local Governments for Sustainability ve Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) gibi kent ağları, kentlerin küresel iklim yönetimindeki sesini güçlendirmekte ve iklim eylemleri konusunda bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik etmektedir (Amul & Sherestha, 2015). Bu ağlar aracılığıyla, kentler iddialı iklim eylem planları geliştirerek, yenilikçi çözümler uygulayarak ve küresel hedeflere yerel katkıda bulunarak önemli ilerlemeler kaydetmektedir. Türkiye'deki yerel yönetimlerin de bu uluslararası platformlarla entegrasyonu ve onların deneyimlerinden faydalanması, kentsel alanlarda iklim değişikliğine uyum sağlanmasında önemli bir araçtır (Parlak ve Partigöç, 2022). Baggio ve Tozer (2025), yerel iklim bütçelerinin, karbon kilitlenmesini aşmak için kültürel, ekonomik, politik ve teknolojik sistemlerde sistemik değişiklikleri katalize etme potansiyeline sahip olduğunu belirtmektedir. Ancak bu bütçelerin yetki eksikliği, yetersiz yasal çerçeveler ve diğer kamu hizmetleriyle kaynak rekabeti gibi engellerle karşılaştığını vurgulamaktadırlar. Bu bulgu, Türkiye'nin Kanunu'nun yerel yönetimlere yeterli yetki ve finansal araçlar sağlamasının, iklim bütçeleme mekanizmalarının etkinliği açısından yaşamsal olduğunu göstermektedir; zira sadece bütçelerin varlığı değil, onların uygulanabilirlik çerçevesi de başarıyı belirleyecektir.

3. İklim Kanununun Kentlere ve Yerel Yönetimlere Etkileri ve Yükümlülükleri

7552 sayılı İklim Kanunu'nun yerel yönetimlere bir dizi yeni yasal yükümlülük ve sorumluluk getirmesi, aynı zamanda iklimle ilişkili kentsel dönüşüm için önemli bir katalizör işlevi görmesi beklenmektedir. Bu yükümlülükler, kentsel sürdürülebilirlik ve dirençliliği çok boyutlu olarak ele almaktadır:

Şekil 1. İklim Kanunun Unsurları

Kaynak: Şekil yazar tarafından oluşturulmuştur.

Kanun'un genel yaklaşımı ve özellikle iklim değişikliğine uyum faaliyetlerini düzenleyen 6. maddesi uyarınca, kentsel sürdürülebilirlik ve dirençlilik hedefleri doğrultusunda mekânsal planlama süreçlerine, iklim risk değerlendirmelerinin entegrasyonu önem arz etmektedir. Madde 6'nın üçüncü fıkrası, "İlgili kamu kurum ve kuruluşları ulusal ve yerel ölçekte iklim değişikliğine uyumla ilgili planlama araçları ile etkilenebilirlik ve risk analizlerini; hazırlamak, hazırlatmak, hazırlanan bu araçları ve analizleri yatırım ve planlama faaliyetlerinde göz önünde bulundurmak ve bunları uygulamakla yükümlüdür" hükmüyle bu entegrasyonun yasal temelini oluşturmaktadır. Kanunun tanımlar bölümünde yer alan planlama araçları tanımı da bu kapsamda, "kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve iklim değişikliği ile mücadeleye doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayan plan, program, strateji, eylem planı ve sair politika belgelerini" içermektedir (7552 sayılı İklim Kanunu, Madde 2/v). Bu doğrultuda, yerel yönetimlerin imar planlarını hazırlarken sel, heyelan, orman yangını ve sıcak hava dalgası gibi iklim değişikliğine bağlı riskleri dikkate alması, riskli alanlarda yapılaşmayı sınırlaması ve iklime dirençli altyapı prensiplerini benimsemesi gerekecektir (UNISDR, 2015). Kentsel dönüşüm projelerinde de iklim adaptasyon ve azaltım kriterlerinin esas alınması, enerji verimli binalar ve yeşil altyapı entegrasyonu gibi unsurların ön plana çıkması muhtemeldir (Kapucu ve diğerleri, 2024). Hilson ve Arnall'ın (2025) Galler'deki Fairbourne vakası üzerinden yönetilen geri çekilme süreçlerinde yaşanan sosyal ve politik çatışmaları inceleyen çalışması, Türkiye'de Kanun'un mekânsal planlama hükümlerinin uygulanması sırasında, özellikle riskli kıyı bölgelerinde, ortaya çıkabilecek toplumsal direnç ve adalet sorunlarına karşı hazırlıklı olunması gerektiğini göstermektedir.

Kanun'un 5. maddesi, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımı gibi azaltım önlemlerini kurum ve kuruluşların yükümlülükleri arasında saymaktadır. Buna göre, yerel yönetimlere, kendi binalarında ve hizmetlerinde enerji verimliliğini artırmaya yönelik somut hedefler belirlemede yükümlülük verilebilir (M. 5/4). Toplu taşıma filosunun elektrikli veya hibrit araçlara dönüştürülmesi, belediye hizmetlerinde yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması (örn. belediye binalarına güneş panelleri kurulumu) ve yerel düzeyde enerji denetimlerinin artırılması (OECD, 2008) Kanun'un getireceği temel değişikliklerdendir.

Kanun'un 5. maddesi, "sıfır atık sisteminin kurulması, uygulanması ve izlenmesiyle" ilgili de yükümlülük getirmektedir. Dolayısıyla, atık azaltımı, geri dönüşüm oranlarının artırılması ve atık enerjisi üretimini teşvik etmeye yönelik yerel hedefler koymak da yerel yönetimlerin sorumluluğundadır (Madde 5/4). Yerel yönetimler, döngüsel ekonomi prensiplerini benimseyerek atıkların bir kaynak olarak değerlendirilmesini sağlayacak, atık hiyerarşisi uygulamalarını ve yenilikçi geri kazanım projelerini hayata geçirmek durumunda kalacaktır (Ellen MacArthur Foundation, 2015).

Artan kuraklık riski ve düzensiz yağış rejimleri karşısında su yönetimi, yerel yönetimlerin kritik sorumluluklarından biri haline gelmektedir (UN-Water, 2021). Kanun'un 6. maddesi, "iklim değişikliğinin etkilerine karşı su kaynaklarının etkin yönetimini sağlamak üzere planlama araçları, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca hazırlanır ve uygulanır" hükmünü içermektedir (Madde 6/4). Bu bağlamda, su tasarrufu uygulamalarını, yağmur suyu hasadını, atık su arıtma ve geri kazanımını ve su altyapısının iklim değişikliğine karşı güçlendirilmesini zorunlu kılabilir. Bu tedbirler, kentsel su güvenliğinin sağlanmasında merkezi rol oynayacaktır. Ancak Owen (2024), Amerika Birleşik Devletleri'nde su yönetimi bölgelerinin sıklıkla demokratik olmayan yapılarla işlediğini ve eyalet politikalarını engelleyebildiğini göstermektedir. Bu bulgu, Türkiye'deki yerel su yönetimi yapılarının Kanun'un hedefleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi gerekliliğine, daha katılımcı ve şeffaf yönetim mekanizmalarına ihtiyaç olduğuna işaret edebilir. Ayrıca Eakin ve Shearing (2025) tarafından Cape Town'daki "Day Zero" kuraklığına verilen yanıt üzerine yapılan çalışma, iklim şokları nedeniyle hizmet arzı tehdidinin, kamu ve özel aktörler arasında rol ve sorumlulukların yeniden müzakere edilmesini ve daha çok merkezli düzenlemelere geçişi

tetiklediğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Türkiye'nin Kanunu'nun kentsel su yönetimi gibi kritik alanlarda farklı aktörlerin katılımını ve koordinasyonunu desteklemesi, hatta teşvik etmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Kentlerde yeşil alanların artırılması, kent ormanlarının oluşturulması, yeşil çatılar ve dikey bahçeler gibi doğa tabanlı çözümler (Nature-based Solutions- NBS), hem karbon yutak alanı oluşturarak emisyonları azaltacak hem de kentsel ısı adası etkisini azaltarak adaptasyona katkı sağlayacaktır (European Commission, 2020). Kanun'un 5. maddesi, orman, tarım, mera ve sulak alanlarda "karbon yutağı kayıplarını engellemek üzere tedbirler alınmasını, yutak alanların ve korunan alanların korunarak artırılmasını" öngörerek bu konuya vurgu yapmaktadır (Madde 5/5). Ayrıca Madde 6'da da "iklim değişikliğinin ekosistemlere ve biyolojik çeşitliliğe etkilerinin azaltılması ve sürdürülebilir ekosistem yönetimi için tedbirler alınması" gerektiği belirtilmektedir. Ancak Venuti, Heinilae ve Davids (2025) Finlandiya örneğinde, doğa tabanlı yağmur suyu yönetimi (NBS) uygulamalarının yaygınlaşmasında, arazi mülkiyeti dışında da hukuki engellerin (düzenleme eksikliği, parçalanmış sorumluluklar) bulunduğunu ve bu engellerin giderilmesi için daha kolaylaştırıcı ve düzenleyici bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedirler. Bu, Türkiye'nin Kanunu'nun NBS'leri teşvik ederken, mevzuattaki potansiyel boşlukları ve sorumluluk karmaşasını netleştirmesi, hatta bu alanda özel teşvik mekanizmaları geliştirmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yerel yönetimler, iklim değişikliğinden kaynaklanan afet risklerini değerlendirmek, risk haritaları oluşturmak, erken uyarı sistemleri kurmak ve afet yönetim planlarını iklim senaryolarına göre güncellemekle yükümlü olabilir. Kanun'un 6. maddesi, "İklim değişikliğine bağlı afetlerin neden olduğu kayıp ve zararların azaltılması amacıyla risk değerlendirme, izleme, bilgilendirme ve erken uyarı sistemleri; bütünsel afet yönetimi esas alınarak geliştirilir" hükmüyle bu sorumluluğu desteklemektedir (Madde 6/7). Bu, Sendai Afet Riski Azaltma Çerçevesi (UNISDR, 2015) gibi uluslararası taahhütlerle de uyumlu olacaktır.

Kanun, yerel yönetimlerin iklim projeleri için ulusal ve uluslararası fonlara erişimini kolaylaştıracak mekanizmalar sunabilir. Kanun'un 8. maddesi, "finansal araçlara ilişkin esaslar" başlığı altında, "iklim finansmanı ve iklim değişikliğiyle mücadele teşviki kaynaklarının geliştirilmesi, kullanılması" ve "yeşil ve sürdürülebilir sermaye piyasası araçlarının, banka finansmanının ve diğer finansman araçlarının teşvik edilmesi" gibi unsurları içermektedir (Madde 8/1). Yeşil tahviller, uluslararası kalkınma bankalarından krediler, hibe programları ve karbon piyasalarından elde edilecek gelirler, yerel yönetimlerin iklim eylemlerini finanse etmelerinde önemli rol oynayabilir (World Bank, 2025). Bu bağlamda, Küresel Çevre Fonu (GEF) veya Yeşil İklim Fonu (GCF) gibi uluslararası finansman mekanizmalarına erişimde yerel projelerin önceliklendirilmesi önem taşıyacaktır. Ancak Turkamani (2024), Kayıp ve Zarar Fonu'nun kurulmasına rağmen iklim değişikliği sorumluluğuna ilişkin çelişkili yorumların devam ettiğini ve fonun finansman alıcıları ile katkıda bulunanlar arasındaki çelişkili yorumların çözümünü zorlaştırdığını belirtmektedir. Bu durum, Türkiye'nin yerel iklim projeleri için uluslararası finansmana erişimde karşılaşılabileceği bürokratik ve politik zorluklara işaret edebilir. Bryson ve Keener (2024) de, uluslararası iklim finansmanı mekanizmalarının, özellikle adaptasyon için artmasına rağmen, fon boşluklarının devam ettiğini ve bölgesel ölçekte daha iyi koordinasyonun gerektiğini vurgulamaktadırlar. Bu bulgular, Türkiye'nin İklim Kanunu'nun yerel yönetimlerin uluslararası iklim finansmanına erişimini kolaylaştıracak net stratejiler ve işbirliği mekanizmaları sunması gerektiğini göstermektedir.

Kanun, yerel yönetim personelinin iklim değişikliği, iklim hukuku ve iklim finansmanı konularında eğitimini ve kapasite gelişimini teşvik edebilir. Kanun'un 8. maddesi, "kapasite geliştirme araçlarına ilişkin esaslar" başlığı altında, kamuoyu farkındalığının artırılması, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini ve yeşil iş gücünün yetiştirilmesi için çalışmalar yapılmasını hükme bağlamaktadır (Madde 8/3). Ayrıca, halkın iklim değişikliği

konusunda bilinçlendirilmesi, iklim dostu davranışların teşvik edilmesi ve yerel iklim eylemlerine katılımının sağlanması da yerel yönetimlerin sorumluluğunda olacaktır (IPCC, 2014).

4. Uluslararası İklim Hukuku Çalışmaları Işığında Değerlendirme

Türkiye'nin İklim Kanunu, küresel iklim yönetişimi çerçevesinde yer alırken, uluslararası literatürde tartışılan çeşitli dinamiklerle derinlemesine bir etkileşim içindedir ve bu tartışmalardan önemli dersler çıkarmaktadır. Cheong (2025), dünya genelindeki iklim davalarının hızlanmasıyla tetiklenen, nesiller arası adaletin ahlaki zorunlulukları ile pozitivist hukuki çerçevelerin operasyonel kısıtlamaları arasındaki karmaşık gerilimi incelemektedir. Avrupa iklim yargılamalarından yola çıkarak, mevcut hakların dinamik yorumu, anayasal gelecek nesil maddelerinin uygulanması ve gelecekteki çıkarları temsil eden mekanizmaların pozitivist hukuk ilkelerini nasıl zorladığını analiz etmektedir. Bu bakış açısı, Türkiye'nin İklim Kanunu'nun uzun vadeli hedeflerini belirlerken ve gelecekteki nesillerin haklarını güvence altına alırken hukuki yorumlama ve doktrinsel yeniliklere ne kadar açık olması gerektiği konusunda önemli çıkarımlar sunmaktadır. Kanun, bu tür geleceğe dönük yaklaşımları desteklemelidir.

Mohanty (2025), iklim değişikliği müzakerelerinin yapısal olarak Küresel Güney ülkelerini dezavantajlı kıldığını ve iklim adaleti konusundaki Kuzey-Güney ayrımını TWAIL (Third World Approaches to International Law) yaklaşımıyla tartışmaktadır. Özellikle iklim finansmanı ve kayıp ve zarar konularındaki müzakerelerin Küresel Güney'in beklentilerini karşılamakta yetersiz kaldığını vurgulamaktadır. Bu durum, Türkiye'nin Kanun'unun uluslararası işbirlikleri ve finansmana erişim stratejilerini belirlerken, adalet ve eşitlik ilkelerini sadece içeriğe değil, aynı zamanda müzakere süreçlerine de yansıtma ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Murcott ve Tigre (2024), Küresel Güney'deki iklim davalarının sayısının ve derinliğinin, bu bölgenin iklim adaleti arayışına önemli katkılar sunduğunu belirtmektedirler. Bu durum, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Küresel Güney ülkelerinin iklim hukuku alanındaki deneyimlerini ve başarılarını daha görünür kılmamanın önemini vurgulamaktadır. Kanun'un, ulusal düzeyde iklim adaleti mekanizmalarını güçlendirmesi ve savunmasız toplulukların hukuk sistemine erişimini kolaylaştırması, bu küresel eğilimle uyumlu olacaktır. Ancak Brink, Falla ve Boyd (2025), formal iklim adaptasyon yasalarının dışlayıcı olabileceğini ve savunmasız nüfusların, örneğin Kolombiya'da informal yerleşimlerdeki sel mağdurlarının, yerel kural sistemleriyle devletin yasallığına meydan okuyarak siyasi seslerini nasıl yükselttiğini göstermektedir. Bu bulgu, Türkiye'nin Kanunu'nu uygularken, hukuki düzenlemelerin toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmemesi, aksine yerel ve informal mekanizmaları da kapsayarak toplumsal katılımı ve adaleti sağlaması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Zahar (2024) ise, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin iklim davalarındaki kararlarını eleştirel bir gözle inceleyerek, insan hakları çerçevesinin iklim değişikliği gibi karmaşık bir sorun için çok dar olduğunu ve her bireyin emisyonlara katkıda bulunduğu gerçeğini göz ardı ettiğini savunmaktadır. Bu eleştiri, Türkiye'nin İklim Kanunu'nun insan hakları boyutuyla ele alınırken, bu tür argümanların ve hukuki çerçevenin sınırlılıklarının da farkında olunması gerektiğini göstermektedir.

Kaptan (2023), şirketlere karşı iklim davalarının arttığını ve şirketlerin iklim değişikliği ve yeşil aklama ile ilgili hukuki riskleri nasıl yönetecekleri konusunda zorluklar yaşadığını vurgulamaktadır. Bu durum, Türkiye'nin İklim Kanunu'nun sadece kamu otoritelerine değil, özel sektöre de getireceği yükümlülüklerin ve potansiyel dava risklerinin iyi tanımlanması gerektiğini göstermektedir. Kanun, şirketlerin karbon emisyonlarını azaltma, şeffaf raporlama yapma ve "yeşil aklama"dan kaçınma konularında net standartlar belirleyerek hukuki belirsizliği azaltabilir.

5. Karşılaşılabilecek Zorluklar ve Fırsatlar

Türkiye'nin İklim Kanunu'nun yerel düzeyde etkin bir şekilde uygulanmasında bir dizi zorlukla karşılaşılması muhtemeldir. En belirgin zorluklardan biri, yerel yönetimlerin yeterli finansman kaynaklarına ve teknik kapasiteye sahip olmamasıdır (UNDP, 2015). Özellikle küçük ve orta ölçekli belediyeler, iklim değişikliğiyle mücadele için gerekli insan kaynağı, uzmanlık ve bütçe yetersizliği çekebilirler. Ayrıca, mevcut yerel mevzuat ile Kanun arasındaki uyumun sağlanması ve farklı sektörlerdeki (enerji, ulaştırma, kentleşme) yerel düzenlemelerin entegrasyonu zaman alıcı olabilir (ICLEI, 2025). Merkezi ve yerel yönetimler arasındaki koordinasyon eksikliği de ulusal hedeflerin yerel düzeyde tutarlı bir şekilde uygulanmasını engelleyebilir (Bulkeley ve diğerleri, 2010). Tüm bunlarla birlikte planlama sürecinde yönetişimin önemi de açıktır. Kanun'un başarısı için kent konseyleri ve sivil toplum gibi aktörlerin planlama süreçlerine dahil edilmesi kritik öneme sahipken, Türkiye'deki yerel yönetimlerin bu konuda yapısal zorluklar yaşadığı bilinmektedir. Nitekim Sadioğlu ve Ezin'in (2022) vurguladığı üzere, vizyonunda katılımcılığı vurgulayan bir büyükşehir belediyesinin dahi stratejik planlama süreçlerine kent konseyi gibi mekanizmaları yeterince dahil edememiştir. Kanun, Madde 3'te katılım ilkesini benimseyerek bu soruna teorik düzeyde bir yanıt verme iradesi gösterse de bu ilkenin pratikte nasıl hayata geçirileceğine dair somut ve zorlayıcı mekanizmalar sunmakta yetersiz kalmaktadır. Kanun, belediyeleri belirli katılım yöntemlerini kullanmaya mecbur bırakmamakta ve katılım eksikliğini doğrudan bir idari yaptırıma bağlamamaktadır. Bu durum, Kanun'un en temel hedeflerinden birinin başarısını, yerel yönetimlerin kendi inisiyatifine bırakması gibi önemli bir risk doğurmaktadır.

Ancak, İklim Kanunu yerel yönetimler için önemli fırsatlar da sunmaktadır. Kanun, yerel iklim eylemlerine yasal bir temel sağlayarak, bu eylemleri ulusal politikanın ayrılmaz bir parçası haline getirecektir. Bu durum, yerel iklim eylem planlarının hazırlanmasını hızlandırabilir ve projeler için yeni finansman kaynaklarına erişimi kolaylaştırabilir (IEA, 2018). Yeşil teknolojilere ve altyapıya yapılacak yatırımlar, yerel ekonomileri canlandırabilir, yeni yeşil istihdam alanları yaratabilir ve kentsel yaşam kalitesini artırabilir (World Bank, 2010). Ayrıca, Kanun, yerel yönetimlerin uluslararası iklim işbirliklerine daha aktif katılımını teşvik edebilir ve uluslararası fonlara erişim kapılarını aralayabilir. Kentlerin iklim lideri rolünü üstlenmesi, uluslararası platformlarda Türkiye'nin görünürlüğünü artırabilir ve bilgi alışverişi için yeni kapılar açabilir (C40 Cities, 2023).

Sonuç

7552 sayılı İklim Kanunu, Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadelesinde önemli bir dönüm noktasını temsil etmektedir. Bu kanunun başarısı, büyük ölçüde kentsel alanlarda ve yerel yönetim düzeyinde sergilenecek etkinliğe bağlı olacaktır. Zira kentler, iklim değişikliğinin hem nedenleri hem de çözüm odakları olarak kritik bir role sahiptir. Kanun, yerel yönetimlere iklim uyumu ve azaltım konusunda somut yükümlülükler getirecek, ancak aynı zamanda sürdürülebilir kentsel gelişim için önemli fırsatlar da sunacaktır.

Taylor (2024) tarafından tanımlanan anayasal yerleştirme kavramı üzerinden düşünüldüğünde Kanun; iklim hakları ve sorumluluklarına -anayasal haklara- ilişkin anlayışın günlük yaşamda kök salmasına, kâğıt üzerindeki sözcüklerden beklentileri ve davranışları şekillendiren bir dönüşüme neden olabilir. Türkiye'nin İklim Kanunu'nun uzun vadeli başarısı, yalnızca yasal zorunlulukların getirilmesiyle değil, aynı zamanda bu hak ve sorumlulukların toplumsal düzeyde içselleştirilmesi ve bir yaşam biçimi haline gelmesiyle mümkün olacaktır.

Kanunun mevcut durumda kapsamı ve yerel düzeyde tam potansiyeline ulaşabilmesi için geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Kanun, yerel yönetimlerin iklimle ilgili görev ve yetkilerini net bir şekilde tanımlamalı ve bu görevleri yerine getirmeleri için yeterli mali ve teknik kaynakların (özel iklim fonları, proje bazlı hibeler) merkezi bütçeden veya uluslararası kaynaklardan tahsis edilmesini sağlamalıdır (World Bank, 2025). Özellikle Bryson ve Keener (2024), adaptasyon finansmanındaki fon boşluklarını ve uluslararası fonların koordinasyon ihtiyacını vurgulamaktadırlar; bu da Kanunun yerel yönetimlere bu fonlara erişimde net bir yol haritası sunmasını gerektirmektedir. Zira yeterli ve sürdürülebilir finansman olmaksızın en iddialı hedefler dahi kâğıt üzerinde kalma riski taşımaktadır. Ayrıca, Madde 12’de belirtilen ETS gelirleri, emisyon izni gelirleri ve idari para cezalarının yüzde 50’si gibi Kanun kapsamındaki gelirlerin “yeşil dönüşüm ve iklim değişikliğiyle mücadele amacı dışında kullanılamayacağı” hükmü (Madde 12/6) ile Madde 13’teki yeşil dönüşüm ve iklim değişikliği desteklerinin kullanım esasları finansal taahhüdü güçlendirmektedir. Ancak bu gelirlerin yerel yönetimlere doğrudan nasıl aktarılacağına dair mekanizmaların alt düzenlemelerle netleştirilmesi önemli olacaktır.

- Yerel yönetim personelinin iklim değişikliği, iklim hukuku, karbon muhasebesi, iklim finansmanına erişim ve proje yönetimi konularında sürekli eğitim ve kapasite geliştirme programlarına tabi tutulması elzemdir (UNDP, 2015). Hefti (2024) tarafından ele alınan kesişimsel eşitsizliklerin (cinsiyet, yaş, engellilik) iklim değişikliğinden doğrudan etkilenen gruplar oluşturduğu ve onların karar alma süreçlerine katılımının iklim adaleti açısından önemini vurguladığı düşünüldüğünde, kapasite geliştirme programlarının bu grupları da kapsayıcı olması ve onların seslerinin duyulmasını sağlaması önem taşımaktadır. Kanun’un 8. maddesinin üçüncü fıkrası, kamuoyu farkındalığının artırılması ve toplumun iklim değişikliğinin etkileri konusunda duyarlı hale getirilmesi için eğitim, bilinçlendirme ve kapasite geliştirme faaliyetlerinin yanı sıra, yeşil iş gücünün yetiştirilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından çalışmalar yapılmasını hükme bağlamaktadır.

- Merkezi-Yerel Koordinasyon Mekanizmaları: Ulusal iklim hedeflerinin yerel ölçekte tutarlı bir şekilde uygulanabilmesi için merkezi hükümet ile yerel yönetimler arasında güçlü, düzenli ve şeffaf bir koordinasyon ve bilgi paylaşımı mekanizması kurulmalıdır (Betsill ve Bulkeley, 2007). Aulagnier ve diğerleri (2025)’nin bulguları, merkezi zorlamanın tek başına yeterli olmadığını, yerel sahiplenme ve siyasi katılımın önemini göstermektedir; bu da güçlü koordinasyon mekanizmalarının sadece idari değil, aynı zamanda toplumsal ve siyasi boyutunu da vurgulamaktadır. Bu koordinasyon, bürokratik engelleri aşmanın ve yerel inisiyatifleri teşvik etmenin anahtarıdır. Kanun’un 7. maddesinde İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulları’nın kurulması ve bu kurullarda yerel yönetim temsilcilerinin yer alması öngörülerek bu koordinasyonun ilk adımları atılmıştır (Madde 7/3).

- Kanun, tüm belediyelerin kapsamlı, bilimsel temelli ve periyodik olarak güncellenecek Yerel İklim Eylem Planları (YİEP) hazırlamasını zorunlu kılmaktadır. Kanun’un 7. maddesi, yerel iklim değişikliği eylem planlarının hazırlanması ve ilgili kurula sunulması yükümlülüğünü net bir şekilde belirtmektedir (Madde 7/4). Ayrıca, bu planların en geç 31/12/2027 tarihine kadar hazırlanması gerektiği de Geçici Madde 2/2 ile hükme bağlanmıştır. Bu planlar, uluslararası standartlara uygun olarak emisyon envanteri, azaltım hedefleri, adaptasyon stratejileri, izleme ve raporlama mekanizmalarını içermelidir (ICLEI, 2025). Baggio ve Tozer (2025) tarafından vurgulanan iklim bütçelemesinin yerel yönetimlerdeki dönüştürücü potansiyeli ve karşılaştığı engeller (yetersiz yasal çerçeveler gibi), bu planların yasal dayanağının ve uygulanabilirliğinin ne denli kritik olduğunu ortaya koymaktadır.

- Yerel yönetimlerin uluslararası kent ağlarına aktif katılımı ve küresel ölçekteki iyi uygulamaların yerelleştirilmesi teşvik edilmelidir. Bu hem bilgi transferini hızlandıracak hem de uluslararası finansman kaynaklarına erişim imkanlarını artıracaktır (C40 Cities, 2023). Mohanty (2025)’nin Küresel Güney ülkelerinin iklim müzakerelerindeki yapısal dezavantajlarına dair eleştirileri göz önüne alındığında, Türkiye’deki yerel yönetimlerin uluslararası işbirlikleri, sadece

finansal kazanımlar için değil, aynı zamanda adil ve eşitlikçi bir küresel iklim yönetişiminin gelişimine katkı sağlamak için de önemlidir.

- Kanun, iklim hedeflerine uyumu sağlamak adına idari yaptırımlar ve denetim mekanizmaları içermektedir. Madde 14, sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasaklara veya sınırlamalara aykırı davranışlara, ETS kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletmelere ve ozon tabakasını incelten maddeler ile florlu sera gazlarına ilişkin ihlallerde idari para cezaları öngörmektedir. Denetim yetkisi Başkanlığa ait olup (7552 sayılı İklim Kanunu, Madde 15), idari yaptırım kararları Başkanlık tarafından verilmektedir (7552 sayılı İklim Kanunu, Madde 16). Bu yaptırımlar, Kanun'un uygulanabilirliğini güçlendiren önemli caydırıcılık unsurlarıdır. Özellikle Kanun'un 18. maddesiyle Çevre Kanunu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve Elektrik Piyasası Kanunu'nda yapılan değişiklikler, iklim mevzuatının diğer ilgili hukuki çerçevelerle entegrasyonundaki kararlılığı göstermektedir. Kaptan (2023)'ün şirketlere karşı iklim davalarının artışı ve hukuki riskler hakkındaki tespiti göz önüne alındığında, Kanun'un bu yaptırım hükümleri, özel sektörün ve yerel yönetim iştiraklerinin iklim uyumunu ciddiye almasını teşvik edecektir. Ancak, idari para cezalarının uygulanmasında adil geçiş ilkelerinin gözetilmesi ve hukuki süreçlerin şeffaflığı büyük önem taşımaktadır.

- İklim eylemlerinde geniş bir toplumsal destek sağlamak amacıyla yerel düzeyde bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmeli ve halkın karar alma süreçlerine katılımını sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalıdır (IPCC, 2014). Brink, Falla ve Boyd (2025) gibi çalışmaların gösterdiği üzere, marjinalize edilmiş toplulukların formal hukukun dışındaki kendi kurallarıyla iklim adaptasyonu politikalarına direnişi, Kanun'un yerel düzeydeki uygulamalarının katılımcı, kapsayıcı ve hak temelli olması gerektiğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Toplumsal kabullenme ve katılım olmadan, iyi niyetli yasal düzenlemeler bile istenilen etkiyi oluşturamayacaktır.

7552 Sayılı İklim Kanunu, sadece bir yasal düzenleme olmanın ötesinde, Türkiye kentlerinin geleceğini şekillendirme ve küresel iklim mücadelesine anlamlı bir katkı sunma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin tam olarak gerçekleşmesi, merkezi ve yerel yönetimlerin kararlılığı ve iş birliği sürecinin benimsenmesiyle mümkün olacaktır.

Kaynakça

- 7552 Sayılı İklim Kanunu. (2025). *Resmî Gazete* (9 Temmuz 2025, Sayı: 32951). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/07/20250709-1.htm> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Amul, G. G. H. ve Shrestha, M. (2015). City diplomacy and urban climate governance. *Cities and Climate Diplomacy*, 2(6).
- Aulagnier, A., Compagnon, D., Mazeaud, A. ve Smith, A. (2024). Local climate change action plans in France: between formal compliance and grassroots appropriation. *Critical Policy Studies*, 19(1), 97–113.
- Betsill, M. M. ve Bulkeley, H. (2007). Looking back, thinking ahead: A decade of urban climate governance research. *Local Environment*, 12(5), 447-456.
- Bowler, D. E., Buyung-Ali, L., Knight, T. M. ve Pullin, A. S. (2010). Urban greening to cool towns and cities: A systematic review of the empirical evidence. *Landscape and Urban Planning*, 97(3), 147-155.
- Boyle, A. (2018). Climate change, the Paris Agreement and human rights. *The International and Comparative Law Quarterly*, 67(4), 759–777.
- Brink, E., Vargas Falla, A. M. ve Boyd, E. (2025). The law of the four poles: legal pluralism and resistance in climate adaptation. *Law & Society Review*, 59(1), 50–81.
- Bryson, C. ve Keener, V. W. (2024). Climate finance in the Pacific: Opportunities and challenges for increasing coordination and collaboration in Green Climate Fund projects. *Asia-Pacific Journal of Ocean Law and Policy*, 9(2), 212-220.
- Bulkeley, H., Castán Broto, V., Hodson, M. ve Marvin, S. (2010). *Cities and the low carbon transitions*. Routledge.
- Bulkeley, H., Betsill, M.H. (2003). *Cities and climate change: Urban sustainability and global environmental governance*. London: Routledge.
- C40 Cities. (2023). *C40 cities strategy*. https://www.c40knowledgehub.org/s/article/C40-strategic-recommendations-guidelines?language=en_US (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Cheong, B. C. (2024). Climate volatility, foundational freedoms, and the Environment Act 2021: The transformative potential of the principle of legality. *Statute Law Review*, 45(2).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB). (2023). *2053 yılı itibarıyla net sıfır emisyon hedefini gerçekleştirmeyi öngörüyoruz*. <https://iklim.gov.tr/2053-yili-itibariyla-net-sifir-emisyon-hedefini-gerceklestirmeyi-ongoruyoruz-haber-4173> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Eakin, H. ve Shearing, C. (2025). Emergent polycentric governance in response to drought: Motivations, transaction costs, and feedback in corporate and city collaboration. *Environmental Policy and Governance*, 35(2), 262-275.
- EC (European Commission). (2020). *Nature-based solutions*. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/environment/nature-based-solutions_en (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- EC (European Commission). (2023). *Global covenant of mayors for climate & energy*. <https://www.globalcovenantofmayors.org/> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Ellen MacArthur Foundation. (2015). *Towards a circular economy: Business rationale for an accelerated transition*. https://kidv.nl/media/rapportages/towards_a_circular_economy.pdf?1.2.1 (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Farber, D. A. (2007). Adapting to climate change: Who should pay. *Journal of Land Use & Environmental Law*, 23(1), 1–37.
- Fisher, E. (2025). Telling meaningful stories about climate change and public law. *Journal of Environmental Law*, 37(1), 1-22.
- Gerrard, M. B. ve Kuh, K. (Eds.). (2012). *The law of adaptation to climate change: US and international aspects*. American Bar Association.
- Hall, C. (2024). Towards minilateral climate governance? Analysing climate club design options through the lens of common but differentiated responsibilities and respective capabilities. *Review of European, Comparative & International Environmental Law*, 33(3), 604-618.

- Hefti, A. (2024). Intersectional victims as agents of change in international human rights-based climate litigation. *Transnational Environmental Law*, 13(3), 610-635.
- Hilson, C. ve Arnall, A. (2024). Sea level rise, claims-making and managed retreat in Fairbourne, North Wales. *Climate Policy*, 1-14.
- ICLEI. (2025). *Green climate change cities program*. <https://iclei.org/greenclimatecities/> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- IEA (International Energy Agency). (2018). *The future of urban cooling*. OECD/IEA. <https://www.iea.org/reports/the-future-of-cooling> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- IEA (International Energy Agency). (2020). *World energy outlook 2020*. IEA. <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2020> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change). (2014). *Climate change 2014: Mitigation of climate change. Contribution of Working Group III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press.
- IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change). (2023). *AR6 synthesis report: Climate change 2023*. <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Kaplan, Y., Libson, A. ve Parchomovsky, G. (2024). The renaissance of private law. *Northwestern University Law Review*, 119, 1427.
- Kapucu, N., Ge, Y., Rott, E. ve Isgandar, H. (2024). Urban resilience: Multidimensional perspectives, challenges and prospects for future research. *Urban Governance*, 4(3), 162-179.
- Köse, İ. (2018). İklim değişikliği müzakereleri: Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı imza süreci. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 55-81.
- Maboudi, T. ve D'Amico, E. (2025). Vulnerability, climate laws, and adaptation in the Middle East and North Africa. *Environmental Policy and Governance*, 35(1), 145-158.
- Mayer, B. (2024). The 'highest possible ambition' on climate change mitigation as a legal standard. *International & Comparative Law Quarterly*, 73(2), 285-317.
- Mayer, D. (2021). *The international law on climate change*. Cambridge University Press.
- Mohanty, R. (2025). Need for fairness in climate change negotiations: A third world perspective. *Asian Journal of International Law*, 15(1), 157-189.
- Murcott, M. J. ve Tigre, M. A. (2024). Developments, opportunities, and complexities in Global South climate litigation: Introduction to the special collection. *Journal of Human Rights Practice*, 16(1), 1-24.
- Newman, P. ve Kenworthy, J. (1999). *Sustainability and cities: Overcoming automobile dependence*. Island Press.
- OECD. (2008). *Climate change mitigation*. https://www.oecd.org/en/publications/climate-change-mitigation_9789264059610-en.html (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Owen, D. (2024). The water district and the state. *Yale Law Journal*, 134, 1.
- Parlak, C. ve Partigöç, N. S. (2022). İklim değişikliği ile mücadelede yerel yönetimlerin rolü: Yetki ve sorumluluklar üzerinden bir inceleme. *Dirençlilik Dergisi*, 6(2), 321-334.
- Revi, A., Satterthwaite, D., Aragón-Durand, F., Corfee-Morlot, J., Kiunsi, R. B., Pelling, M., ... & Solecki, W. (2014). Urban areas. In *Climate change 2014: Impacts, adaptation, and vulnerability. Part A: Global and sectoral aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (pp. 535-612). Cambridge University Press.
- Sadioğlu, U. ve Ezin, E. (2022). Sürdürülebilir kent politikaları bağlamında yerel yönetimlerde kent planlaması ve kırsal kalkınma: Konya Büyükşehir Belediyesi örneği. S. Gürbüz (Ed.), Sosyal ve beşeri bilimler ekseninde sürdürülebilirlik (ss. 167-182). Orion Akademi.
- Savaresi, A. (2025). Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v Switzerland: Making climate change litigation history. *Review of European, Comparative & International Environmental Law*, 34(1), 279-287.
- Schneider, H. (2024). "Common but differentiated responsibilities" in the Paris Agreement. Florida International University, FIU Law Review.

- Seto, K. C., Sánchez-Rodríguez, R. ve Fragkias, M. (2010). The new geography of contemporary urbanization and the environment. *Annual Review of Environment and Resources*, 35, 167–194.
- Solecki, W., Seto, K. C. ve Dhakal, S. (2015). A conceptual framework for understanding the urban landscape in terms of climate change. *Urban Climate*, 14(1), 116-137.
- Sterett, S. M., Dias, V. M. ve Marshall, A.-M. (2025). Introduction: Law in a changing climate. *Law & Society Review*, 59(1), 9–16.
- Taylor, W. K. (2024). Embedding constitutional rights. *Global Constitutionalism*, 13(1), 1-23.
- Turkamani, S. H. (2024). The Loss and Damage Fund: A solution to interpretive conflicts of responsibility for climate change? *Netherlands International Law Review*, 71(2), 327-352.
- UN-Habitat. (2020). *The new urban agenda*. <https://unhabitat.org/the-new-urban-agenda-illustrated> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- UN-Water. (2021). *The United Nations world water development report 2021: Valuing water*. UNESCO. <https://digitallibrary.un.org/record/3905489?v=pdf> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- UNDP (United Nations Development Programme). (2015). *Advancing CCA in developing countries: The UNDP-GEF adaptation portfolio*. UNDP. <https://www.undp.org/publications/advancing-cca-developing-countries-undp-gef-adaptation-portfolio> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- UNISDR (United Nations Office for Disaster Risk Reduction). (2015). *Sendai framework for disaster risk reduction 2015-2030*. <https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Venuti, F., Heinilä, A. ve Davids, P. R. (2025). Regulations ‘under the weather’: Legal factors of stability and change for the implementation of natural stormwater management in Finland. *Environmental Policy and Governance*, 35(3), 431-449.
- World Bank. (2025). *Financing climate action for transportation in developing countries*. <https://www.worldbank.org/en/topic/transport/publication/financing-climate-action-for-transportation-in-developing-countries> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- World Bank. (2010). *Cities and climate change: An urgent agenda*. World Bank Publications. <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/194831468325262572/cities-and-climate-change-an-urgent-agenda> (Erişim Tarihi: 10/07/2025).
- Zahar, A. (2024). With Swiss seniors the climate-litigation movement chalks up another hollow victory. *Climate Law*, 14(3-4), 285-316.